ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21ης Ιουνίου 2000

σχετικά με ενισχύσεις που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας CDA Compact Disc Albrechts GmbH στη Θουριγγία

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 1728]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2000/796/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού έδωσε στους ενδιαφερόμενους την ευκαιρία να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους [1], σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ [2],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με βάση δημοσιεύματα στον Τύπο, η Επιτροπή ζήτησε από τη Γερμανία, με επιστολή της 6ης Οκτωβρίου 1994, πληροφορίες για την παροχή κρατικής στήριξης σε μονάδα κατασκευής συμπαγών δίσκων (CD) στο Albrechts της Θουριγγίας. Κατόπιν αυτού οι γερμανικές αρχές κοινοποίησαν, με επιστολή της 9ης Νοεμβρίου 1994, ενισχύσεις που χορήγησαν η Θουριγγία και η Βαυαρία υπέρ της εταιρείας Pilz Albrechts GmbH (PA) στο Albrechts της Θουριγγίας, καθώς και στον όμιλο Pilz με έδρα στο Kranzberg της Βαυαρίας. Η υπόθεση καταχωρήθηκε με τον αριθμό Ν 662/94.

(2) Με επιστολή της 15ης Νοεμβρίου 1994, η Επιτροπή ζήτησε διευκρινιστικές πληροφορίες, με αποτέλεσμα οι γερμανικές αρχές να συμπληρώσουν την κοινοποίηση με επιστολή της 7ης Μαρτίου 1995 όσον αφορά τη λήψη περαιτέρω μέτρων εκ μέρους της Treuhandanstalt (THA), καθώς και της Θουριγγία και της Βαυαρίας. Δεδομένου ότι βάσει των εν λόγω πληροφοριών κατέστη σαφές ότι σε μεγάλο βαθμό η χορήγηση ενισχύσεων προηγήθηκε της κοινοποίησής τους, η υπόθεση καταχωρήθηκε ως ΝΝ 54/95.

(3) Με επιστολές της 1ης Αυγούστου 1995, της 16ης Οκτωβρίου 1995 και της 25ης Νοεμβρίου 1996 η Επιτροπή έθεσε συμπληρωματικές ερωτήσεις, στις οποίες οι γερμανικές αρχές απάντησαν με επιστολές της 22ας Αυγούστου 1995, της 25ης Αυγούστου 1995, της 18ης Ιανουαρίου 1996 και της 17ης Απριλίου 1997. Στις 3 Φεβρουαρίου 1997, καθώς και στις 22 και 23 Σεπτεμβρίου 1997, πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής και των γερμανικών αρχών στις Βρυξέλλες, καθώς και στο Erfurt. Με επιστολή της 20ής Ιανουαρίου 1998, οι γερμανικές αρχές έλαβαν θέση όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση βάσει των αποτελεσμάτων της συνεδρίασης με εκπροσώπους της Επιτροπής στο Erfurt.

(4) Με επιστολή της 17 Ιουλίου 1998, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γερμανία σχετικά με την απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας όσον αφορά τις εν λόγω ενισχύσεις σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Στην εν λόγω επιστολή επισυνάπτεται λεπτομερής κατάλογος ερωτήσεων προς τις γερμανικές αρχές. Η ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [3]. Στην εν λόγω ανακοίνωση καλούνται όλοι οι λοιποί ενδιαφερόμενοι να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις εξεταζόμενες ενισχύσεις.

[1] ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.
[2] ΕΕ C 390 της 15.12.1998, σ. 7.
[3] Βλέπε υποσημείωση 2.

(5) Αφού έληξε η σχετική προθεσμία, χωρίς η Επιτροπή να λάβει παρατηρήσεις από κανέναν ενδιαφερόμενο, η CDA Datenträger Albrechts GmbH (CDA) υπέβαλε παρατηρήσεις ως ενδιαφερόμενος με επιστολές της 20ής Ιουλίου 1999 (ελήφθη στις 22 Ιουλίου 1999), της 22ας Ιουλίου 1999 (ελήφθη στις 23 Ιουλίου 1999), της 27ης Αυγούστου 1999 (ελήφθη στις 31 Αυγούστου 1999) και της 13ης Οκτωβρίου 1999 (ελήφθη στις 14 Οκτωβρίου 1999).

(6) Με επιστολή της 26ης Αυγούστου 1998, η Γερμανία απέστειλε τις παρατηρήσεις της όσον αφορά την ανακοίνωση σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας, δημιουργώντας υπόνοιες σχετικά με την πιθανότητα κατάχρησης χρηματοδοτικών μέσων. Στις 15 Οκτωβρίου 1998 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες περαιτέρω συνεδρίαση μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής και των γερμανικών αρχών. Σε επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 1998 οι εν λόγω αρχές διεβίβασαν συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με την επιχείρηση. Με επιστολή της 30ής Μαρτίου 1999, της 1ης Απριλίου 1999 και της 16ης Απριλίου 1999, οι γερμανικές αρχές απέστειλαν πρόσθετες πληροφορίες, παρέλειψαν όμως να απαντήσουν στις ερωτήσεις της Επιτροπής με την απαιτούμενη επιμέλεια. Ως επακόλουθο, η Επιτροπή θεώρησε απαραίτητο να ζητήσει εκ νέου, με επιστολή της 22ας Ιουλίου 1999, απάντηση στις εν λόγω ερωτήσεις, θέτοντας προθεσμία έως τις 31 Αυγούστου 1999. Αφού, με επιστολή της 28ης Ιουλίου 1999, ζήτησαν παράταση της εν λόγω προθεσμίας και μετά την πραγματοποίηση νέας συνεδρίασης μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής και των γερμανικών αρχών στις 23 Σεπτεμβρίου 1999 στις Βρυξέλλες, οι γερμανικές αρχές απέστειλαν στις 28 Σεπτεμβρίου 1999 και στις 19 Οκτωβρίου 1999 πρόσθετες πληροφορίες.

2. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(7) Ως αποτέλεσμα των παρατηρήσεων και των εκθέσεων εμπειρογνωμόνων που ελήφθησαν μετά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή σχημάτισε καλύτερη εικόνα σχετικά με το μέγεθος μιας πιθανής κατάχρησης χρηματοδοτικών μέσων και σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος συγκέντρωσης των ταμειακών διαθεσίμων (Cash-Concentration-System) στο πλαίσιο του ομίλου Pilz. Ωστόσο, παραμένουν κενά, κυρίως όσον αφορά την κατάχρηση μέσων στις διάφορες εταιρείες του ομίλου Pilz.

(8) Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1. **Σκοπός των ληφθέντων χρηματοδοτικών μέτρων**

(9) Τα μέτρα ενίσχυσης είχαν ως στόχο τη δημιουργία μονάδας κατασκευής CD, θηκών CD και σχετικού εξοπλισμού στο Albrechts της Θουριγγίας, που αποτελεί ενισχυόμενη περιοχή σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ [4].

(10) Στις 19 Δεκεμβρίου 1989 η εταιρεία VEB Kombinat Robotron με έδρα τη Δρέσδη (στη συνέχεια Robotron) και ο κ. Reiner Pilz ως διευθύνων σύμβουλος του ομίλου επιχειρήσεων Pilz με έδρα το Kranzberg της Βαυαρίας υπέγραψαν τη δήλωση προθέσεων όσον αφορά τη δημιουργία μονάδας κατασκευής συμπαγών δίσκων κ.λπ. στο πλαίσιο κοινής επιχείρησης.

(11) Στις 20 Φεβρουαρίου 1990 συνήφθη η σύμβαση κοινής επιχείρησης μεταξύ της Robotron και της R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, Kranzberg/Βαυαρία, (στη συνέχεια PBK). Η εν λόγω εταιρεία Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG (στη συνέχεια η κοινή επιχείρηση) ανήκε στην Robotron κατά τα 2/3 και στην Pilz κατά το 1/3· τη διεύθυνση της εταιρείας είχε ουσιαστικά ο κ. Reiner Pilz.

(12) Στις 29 Αυγούστου 1990 συνήφθη σύμβαση μεταξύ της κοινής επιχείρησης, ως εντολέα, και της Pilz GmbH & Co. Construction KG, ως εργολήπτη, για την κατασκευή νέας και ετοιμοπαράδοτης μονάδας με εγκαταστάσεις παραγωγής· η συμβατική τιμή ορίστηκε στα 235 525 000 DEM.

(13) Μετά τη ρευστοποίηση της Robotron AG ως διαδόχου της Robotron από την THA το 1992, τα μερίδιά της στην κοινή επιχείρηση ανέλαβε η PBK.

(14) Ταυτόχρονα με τη μεταφορά της έδρας της επιχείρησης στο Albrechts της Θουριγγίας, ιδρύθηκε, στις 24 Νοεμβρίου 1992, η PA ως θυγατρική της Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG, Kranzberg, στην οποία είχαν προηγουμένως μεταβιβασθεί τα μερίδια της PBK. Η εν λόγω εταιρεία ιδρύθηκε με σκοπό τη λειτουργία της εν τω μεταξύ δημιουργηθείσας μονάδας για την παραγωγή συμπαγών δίσκων. Η εταιρεία εντάχθηκε εξαρχής στο σύστημα κεντρικής διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου Pilz.

[4] Ν 464/93· Ν 613/96, με ισχύ μέχρι το τέλος του 1999.

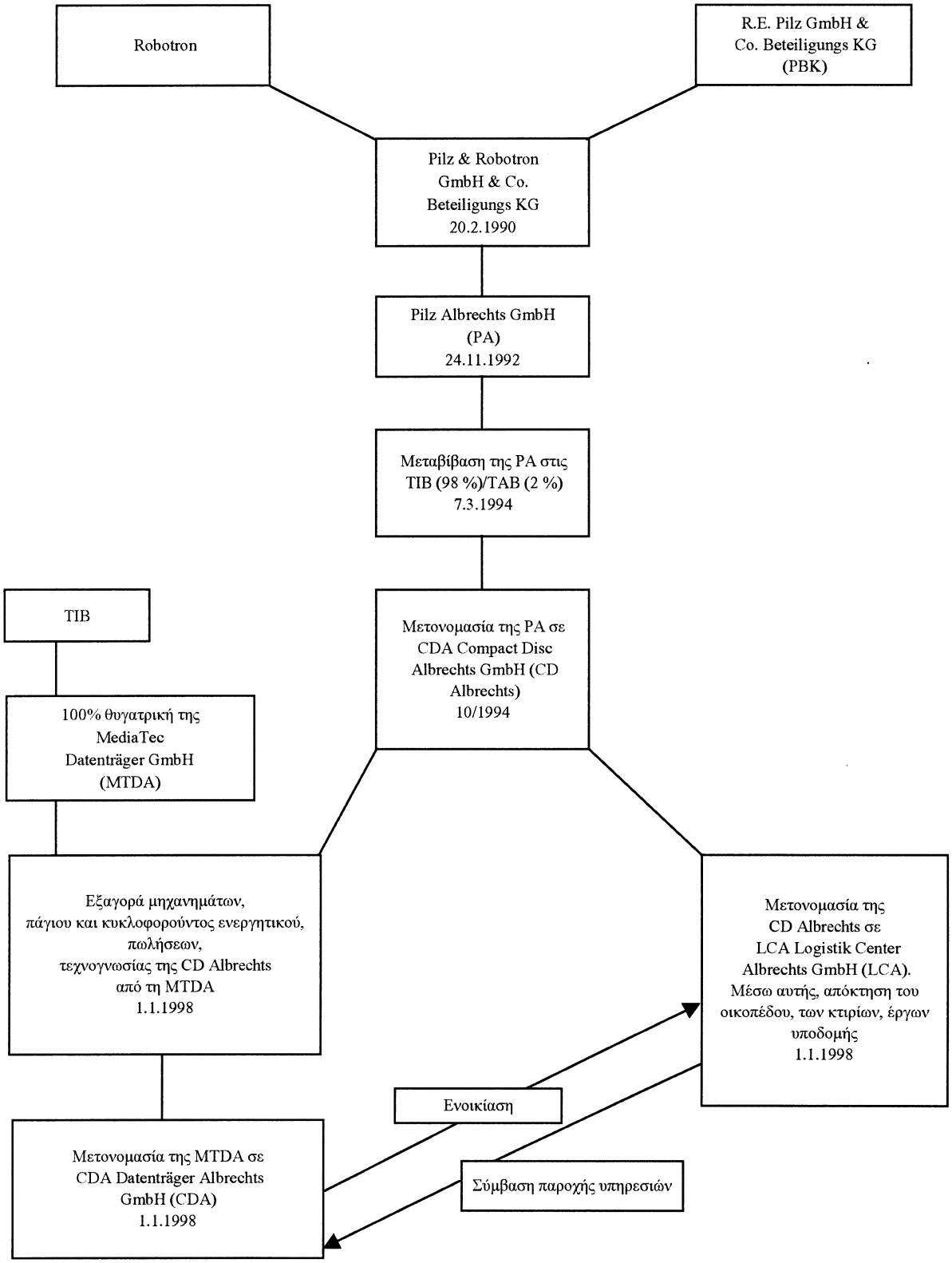
(15) Στη συνέχεια η επιχείρηση αντιμετώπισε μεγάλες δυσκολίες, με αποτέλεσμα να διακόπτει και να ξαναρχίζει συνέχεια τη λειτουργία της. Επιπλέον, οι γερμανικές αρχές διαπίστωσαν ότι οι υπολογισμοί του κ. Herrn Pilz σχετικά με τις δαπάνες για την κατασκευή του έργου είχαν παραποιηθεί. Ως αποτέλεσμα, το Μάρτιο του 1994 καταγγέλθηκε η σύμβαση με τον όμιλο Pilz.

(16) Στις 25 Ιουλίου 1995 κινήθηκε η διαδικασία αφερεγγυότητας σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία όλων των γερμανικών εταιρειών του ομίλου Pilz. Με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, ο όμιλος Pilz απασχολούσε πριν την πτώχευση του περίπου 650 εργαζόμενους, εκ των οποίων τους 300 στο Albrechts. Η Επιτροπή δεν έλαβε στοιχεία σχετικά με τον ισολογισμό, τα κέρδη, τις ζημίες κ.λπ. του ομίλου Pilz. Ο κ. Reiner Pilz καταδικάσθηκε εν 5 μεταξύ σε πολυετή φυλάκιση λόγω δόλιας χρεοκοπίας και άλλων αδικημάτων, ενώ εκκρεμούν κατηγορίες απάτης στον τομέα των επιχορηγήσεων.

(17) Στο πλαίσιο συμφωνίας εξυγίανσης της 7ης Μαρτίου 1994 η Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft — TIB — (98 %) και η Thüringer Aufbaubank — TAB — (2 %) εξαγόρασαν τις μετοχές στην PA στην τιμή των 33 εκατ. DEM με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1994. Η εν λόγω επιχείρηση από τον Οκτώβριο του 1994 λειτουργεί με την επωνυμία CDA Compact Disc Albrechts GmbH (στη συνέχεια CD Albrechts).

(18) Παρά τις προσπάθειες των νέων μετόχων, καμία απόπειρα της ιδιωτικοποίησης της επιχείρησης δεν εστέφθη από επιτυχία. Τα περιουσιακά στοιχεία, η τεχνική τεχνογνωσία και η διαχείριση της CD Albrechts εξαγοράσθηκαν από την MediaTec Datenträger GmbH (MTDA), εταιρεία η οποία ιδρύθηκε το 1996 ως 100 % θυγατρική της TIB. Ταυτόχρονα άλλαξε η επωνυμία της CD Albrechts σε LCA Logistik Center Albrechts GmbH (LCA), καθώς και η επωνυμία της MTDA σε CDA Datenträger Albrechts GmbH (CDA). Ο κύριος τομέας δραστηριοτήτων της εν λόγω επιχείρησης δεν είναι πλέον η αγορά συμπαγών δίσκων και σχετικού εξοπλισμού, αλλά η παραγωγή φορέων δεδομένων υψηλής απόδοσης, ιδίως CD-R, καθώς και DVD.

(19) Η LCA παραμένει ιδιοκτήτρια του οικοπέδου, των εκεί ευρισκομένων κτιρίων, της τεχνικής υποδομής και των υλικοτεχνικών εγκαταστάσεων. Μεταξύ της LCA και της CDA συνήφθη σύμβαση ανταλλαγής παροχών, η οποία περιλαμβάνει, αφενός, ενοικιαστήριο με ετήσιο ενοίκιο ύψους 800 000 DEM και, αφετέρου, σύμβαση παροχής υπηρεσιών για ποσό ύψους περίπου 3 εκατ. DEM ετησίως, εξαρτώμενο από τον κύκλο εργασιών.

Robotron
R.E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG (PBK)
Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG 20.2.1990
Pilz Albrechts GmbH (PA) 24.11.1992
Μεταβίβαση της PA στις TIB (98 %)/TAB (2 %) 7.3.1994
TIB
Μετονομασία της PA σε CDA Compact Disc Albrechts GmbH (CD Albrechts) 10/1994
100% θυγατρική της MediaTec Datenträger GmbH (MTDA)
Εξαγορά μηχανημάτων, πάγιου και κυκλοφορούντος ενεργητικού, πωλήσεων, τεχνογνωσίας της CD Albrechts από τη MTDA 1.1.1998
Μετονομασία της CD Albrechts σε LCA Logistik Center Albrechts GmbH (LCA). Μέσω αυτής, απόκτηση του οικοπέδου, των κτιρίων, έργων υποδομής 1.1.1998
Ενοικίαση
Σύμβαση παροχής υπηρεσιών
Μετονομασία της MTDA σε CDA Datenträger Albrechts GmbH (CDA) 1.1.1998

2.2. **Μέγεθος των επενδύσεων**

(20) Το συνολικό επενδυτικό κόστος για τη δημιουργία της μονάδας κατασκευής CD στο Albrechts, συμπεριλαμβανομένου του κόστους των απαραίτητων έργων πρόσβασης ύψους 7,5 εκατ. DEM, είχε προβλεφθεί αρχικά σε 243,025 εκατ. DEM.

(21) Η συνολική χρηματοδότηση του σχεδίου είχε προγραμματισθεί καταρχήν ως εξής:

(σε εκατ. DEM)

Προέλευση μέσων	Ποσό
Ίδιο κεφάλαιο της R.E. Pilz & Co. KG	11
Ελαφρύνσεις επενδύσεων	17
Ενίσχυση στο πλαίσιο του κοινού προγράμματος για τη βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών (πρόγραμμα GA)	55,895
Επιχορήγηση επενδύσεων για την αναβάθμιση των θέσεων εργασίας	0,55
Τραπεζικές πιστώσεις	158,58
Σύνολο	243,025

(22) Στις 26 Μαΐου 1992, οι εταίροι της κοινής επιχείρησης συνήψαν πρόσθετη σύμβαση όσον αφορά την επέκταση του παραγωγικού δυναμικού για την παραγωγή CD και θηκών CD. Για το σκοπό αυτό, συμφωνήθηκε συμβατικό ποσό ύψους 39 εκατ. DEM για το σύνολο των παραδόσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

(23) Η πρόσθετη σύμβαση θα χρηματοδοτείτο ως εξής:

(σε εκατ. DEM)

Προέλευση μέσων	Ποσό
Ίδια μέσα	—
Ελαφρύνσεις επενδύσεων	4,134
Επιχορήγηση επενδύσεων (GA)	7,56
Άλλα ξένα μέσα	27,306
Σύνολο	39

(24) Κατ' αυτόν τον τρόπο, προέκυψε συνολικό ποσό επενδύσεων ύψους 282 025 εκατ. DEM.

2.3. **Χρηματοδοτικά μέτρα του Δημοσίου στη φάση ίδρυσης (1991/1992)**

(25) Το 1992 η THA χορήγησε 100 % εγγύηση αισίας περατώσεως ύψους άνω των 190 εκατ. DEM, η οποία κάλυπτε το μεγαλύτερο μέρος των πιστώσεων στην Robotron AG και στην κοινή επιχείρηση. Η εγγύηση της THA κατέπεσε σε ποσό ύψους 120 εκατ. DEM. Στη συμφωνία εξυγίανσης της 7ης Μαρτίου 1994 προβλέπεται παραίτηση από το εν λόγω ποσό των 120 εκατ. DEM.

(26) Η PA έλαβε έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993 επιχορηγήσεις επενδύσεων με βάση το 20ό και 21ο σχέδιο πλαίσιο του κοινού προγράμματος δράσης «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», συνολικού ύψους 63,45 εκατ. DEM.

(27) Οι εν λόγω επιχορηγήσεις κατέληξαν μέσω του κοινού συστήματος διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων στο σύνολο του ομίλου Pilz.

(28) Το εν λόγω ποσό αποτελείται από επιχορήγηση για επενδύσεις αρχικής κατασκευής της 24ης Ιουλίου 1991 ύψους 55,895 εκατ. DEM και από επιχορήγηση για επενδύσεις επέκτασης 7,56 εκατ. DEM βάσει της πρόσθετης σύμβασης της 26ης Μαίου 1992 που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 22.

(29) Η Βαυαρία συμμετείχε μέσω του οργανισμού Landesanstalt für Aufbaufinanzierun LfA στη χρηματοδότηση του συνολικού σχεδίου με ελαφρύνσεις επενδύσεων για το 1991 ύψους 7 834 504 DEM και 11 591 904 DEM για το 1992, ήτοι συνολικά με 19 426 408 DEM.

(30) Ως αποτέλεσμα της χορήγησης περιφερειακών ενισχύσεων αυτού του μεγέθους η πίστωση του τραπεζικού ομίλου ύψους άνω των 65,85 εκατ. DEM αποτιμήθηκε τελικά μόνο σε 54,7 εκατ. DEM. Για το σκοπό αυτό η LfA χορήγησε εγγύηση αισίας περατώσεως κατά 100 % και όχι κατά 80 % όπως αρχικά προβλεπόταν.

(31) Το Μάρτιο του 1994 η εγγύηση της LfA κατέπεσε κατά 3 εκατ. DEM, με αποτέλεσμα να παραιτηθεί από απαίτηση ύψους 3 εκατ. DEM. Τον Ιούλιο του 1995 η LfA, λόγω της αδυναμίας πληρωμής της PBK, κατέβαλε την εγγύηση για τη συνολική πίστωση και, ως εκ τούτου, κατέστη πιστωτής της PBK.

(32) Κατ' αυτόν τον τρόπο τα χρηματοδοτικά μέτρα που έλαβε το Δημόσιο σε σχέση με τη δημιουργία της μονάδας παραγωγής CD ανήλθαν αρχικά σε 330,57 εκατ. DEM.

	Μέτρα	Ποσό σε εκατ. DEM	Αποδέκτης	Φορέας χορήγησης	Έτος	Νομική βάση
1	Εγγύηση αισίας περατώσεως κατά 100 %, αρχικά εγγύηση κατά 80 % άνω των 52,72 εκατ. DEM	54,7	PBK	LfA	1991	Νόμος για την ανάληψη κρατικών εγγυήσεων του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας
2	Ελαφρύνσεις και επιχορηγήσεις επενδύσεων	19,42	Κοινή επιχείρηση	LfA	1991/1992	Κοινό πρόγραμμα δράσης «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», νόμος όσον αφορά τις ελαφρύνσεις επενδύσεων
3	Παραίτηση	3,0	PBK	LfA	1994	Ουδεμία
4	Εγγύηση κατά 100 %	190,0	Robotron AG, κοινή επιχείρηση	THA	1991	Καθεστώς THA
5	Επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις επενδύσεων	63,45	Κοινή επιχείρηση, από 24.11.1992 PA	Θουριγγία	1991 έως 1993	Κοινό πρόγραμμα «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», νόμος όσον αφορά τις ελαφρύνσεις επενδύσεων
	Σύνολο	330,57				

2.4. **Χρηματοδοτικά μέτρα σε σχέση με την αναδιάρθρωση της επιχείρησης (1993 μέχρι σήμερα)**

(33) Ήδη τον Οκτώβριο του 1993 η TAB χορήγησε στην PA έντοκο δάνειο άνω των 25 εκατ. DEM για την κάλυψη των κενών ρευστότητας και, το Μάρτιο του 1994, δάνειο άνω των 20 εκατ. DEM για την επιστροφή του δανείου με την εγγύηση της THA. Σύμφωνα με πληροφορίες των γερμανικών αρχών, και οι δύο πιστώσεις ελήφθησαν άμεσα από την Pilz μέσω του κοινού συστήματος διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων μεταξύ της PA και του ομίλου Pilz. Οι σχετικές διαδικασίες καταχώρησης παραμένουν αδιαφανείς, παρά τις διεξοδικές έρευνες των γερμανικών αστυνομικων αρχών.

(34) Το Μάρτιο του 1994 οι TIB/TAB ανέλαβαν την επιχείρηση και ως αποτέλεσμα κατέβαλαν συνολικά 15 εκατ. DEM. Από το ποσό αυτό, τα 3 εκατ. DEM καταβλήθηκαν από την TIB ως τιμή αγοράς για τις μετοχές της επιχείρησης στην PBK. Τα υπόλοιπα 12 εκατ. DEM διατέθηκαν ως επιχορήγηση στα κεφαλαιουχικά αποθέματα της PA.

(35) Οι μετοχές στην PA, αξίας 33 εκατ. DEM, εξαγοράσθηκαν από την Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft — TIB — (98 %) και την Thüringer Aufbaubank — TAB — (2 %), με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1994. Τον Απρίλιο του 1994 η TIB χορήγησε στην επιχείρηση νέο δάνειο ρευστότητας άνω των 3,5 εκατ. DEM.

(36) Με σύμβαση της 8ης Μαρτίου 1994, το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας χορήγησε στην επιχείρηση, μέσω της LfA, δάνειο άνω των 2 εκατ. DEM και, το Δεκέμβριο του 1994, δεύτερο δάνειο άνω των 7 εκατ. DEM.

(37) Τον Ιούνιο του 1994 η LfA χορήγησε στον όμιλο Pilz νέα πίστωση για κεφάλαια κίνησης άνω των 15 εκατ. DEM. Το εν λόγω δάνειο θα κάλυπτε το διάστημα μέχρι την εξεύρεση επενδυτή που θα ήταν διατεθειμένος να αγοράσει την κοινή επιχείρηση.

(38) Επιπλέον, τον Οκτώβριο του η TAB έθεσε στη διάθεση της PA, η οποία εν τω μεταξύ μετονομάσθηκε σε CD Albrechts, δάνειο ρευστότητας άνω των 15 εκατ. DEM. Το εν λόγω δάνειο καταβλήθηκε μεν στη CD Albrechts, αλλά μέσω του κοινού συστήματος διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων κατέληξε πάλι έμμεσα στο σύνολο του ομίλου Pilz.

(39) Στο βαθμό που είναι σε θέση να γνωρίζει η Επιτροπή, η επιχείρηση έλαβε πρόσθετη χρηματοδοτική βοήθεια τον Ιανουάριο του 1995 με τη μορφή δανείων άνω των 9,5 εκατ. DEM από την TAB.

Πίνακας όσον αφορά τα χρηματοδοτικά μέτρα σε σχέση με την αναδιάρθρωση της επιχείρησης

	Μέτρο	Ποσό σε εκατ. DEM	Αποδέκτης	Φορέας χορήγησης	Ημερομηνία	Νομική βάση
1	Πίστωση	25,0	PA	TAB	Οκτώβριος 1993	Καμία
2	Πίστωση	20,0	PA	TAB	Μάρτιος 1994	Καμία
3	Τιμή αγοράς	3,0	PBK	TIB	Μάρτιος 1994	Καμία
4	Επιχορήγηση	12,0	PA	TIB	Μάρτιος 1994	Καμία
5	Συμμετοχή επιχείρησης	33,0	PA	TIB (98 %), TAB (2 %)	Μάρτιος 1994	Καμία
6	Πίστωση	2,0	PA	LfA	Μάρτιος 1994	Καμία
7	Εταιρικό δάνειο	3,5	PA	TIB	Απρίλιος 1994	Καμία
8	Πίστωση	15,0	Όμιλος Pilz	LfA	Ιούνιος 1994	Καμία
9	Πίστωση	15,0	CD Albrechts	TAB	Οκτώβριος 1994	Καμία
10	Πίστωση	7,0	CD Albrechts	LfA	Δεκέμβριος 1994	Καμία
11	Πίστωση	9,5	CD Albrechts	TAB	Ιανουάριος 1995	Καμία
12	Τόκοι	21,3			από το τέλος του 1993	Καμία
	Σύνολο	166,3				

(40) Σύμφωνα με στοιχεία που παρείχαν οι γερμανικές αρχές, οι εν λόγω πληρωμές είχαν ως αποτέλεσμα σημαντικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τους τόκους, ύψους τουλάχιστον 21,3 εκατ. DEM από το τέλος του 1993 μέχρι το 1998.

(41) Με σύμβαση της 7ης Νοεμβρίου 1995, η TAB εξαγόρασε το σύνολο των απαιτήσεων της LfA έναντι της επιχείρησης, ύψους 50,4 εκατ. DEM καταβάλλοντας 15 εκατ. DEM. Η TAB, από την πλευρά της, παραιτήθηκε από απαιτήσεις έναντι της CD Albrechts, ποσού ύψους 44,4 εκατ. DEM.

(42) Στο βαθμό που οι εν λόγω πληροφορίες είναι πλήρεις, από το 1991 μέχρι σήμερα τα χορηγηθέντα χρηματοδοτικά μέσα σε σχέση με την ίδρυση της κοινής επιχείρησης, την κατασκευή, τη λειτουργία και την αναδιάρθρωση της μονάδας παραγωγής CD στο Albrechts ανήλθαν σε 556,27 εκατ. DEM ([5]).

2.5. **Ανάληψη του πάγιου και κυκλοφορούντος ενεργητικού από την MTDA**

(43) Στο ποσό αυτό δεν λαμβάνονται υπόψη οι χρηματοοικονομικές συνναλλαγές στο πλαίσιο της ανάληψης του πάγιου ενεργητικού και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της CD Albrechts από την MTDA. Η ανάληψη σημαντικών τμημάτων των ενεργών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της CD Albrechts από την MTDA με την ταυτόχρονη μετονομασία της σε CDA πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με πληροφορίες των γερμανικών αρχών, με τη μορφή αγοράς περιουσιακών στοιχείων υπό τις συνήθεις συνθήκες αγοράς. Η τιμή ανάληψης όσον αφορά τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού καθορίστηκε, στο πλαίσιο σχετικής έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, σε 12,2 εκατ. DEM. Το κυκλοφορούν ενεργητικό εκτιμήθηκε στο τέλος του 1997 σε 23,1 εκατ. DEM. Η τιμή αγοράς, συνολικού ύψους 35,3 εκατ. DEM, καταβλήθηκε με τη μορφή ανάληψης, υποχρεώσεων ([6]).

([5]) 330,55 εκατ. DEM ιδρυτική φάση + 166,3 εκατ. DEM αναδιάρθρωση + 15 εκατ. DEM εξαγορά απαιτήσεων TAB/LfA + 44,4 εκατ. DEM παραίτηση από απαιτήσεις TAB = 556,27 εκατ. DEM.
([6]) Υποχρεώσεις παράδοσης ύψους 9,9 εκατ. DEM, δάνειο TAB ύψους 25,4 εκατ. DEM.

2.6. **Συμβολή του συγκροτήματος ιδιωτικών τραπεζών**

(44) Εκτός από το προαναφερθέν δάνειο, το συγκρότημα ιδιωτικών τραπεζών παραιτήθηκε το 1994 από απαιτήσεις ύψους 12 εκατ. DEM. Επιπλέον, σύμφωνα με δηλώσεις της Γερμανίας, το εν λόγω συγκρότημα τραπεζών χορήγησε στον όμιλο Pilz νέο δάνειο άνω των 8 εκατ. DEM χωρίς τη συμμετοχή του Δημοσίου.

3. **ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ**

(45) Στην απόφασή της σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή εκφράζει τις αμφιβολίες της οσον αφορά το συμβιβάσιμο των ενισχύσεων με την κοινή αγορά, οι οποίες χορηγήθηκαν παρανόμως χωρίς να κοινοποιηθούν και πριν η Επιτροπή λάβει απόφαση.

(46) Η Επιτροπή είχε σοβαρές επιφυλάξεις για το κατά πόσον η χορήγηση αφενός επιχορηγήσεων επενδύσεων από το κοινό πρόγραμμα «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών» και αφετέρου ελαφρύνσεων επενδύσεων συμφωνεί με τις διάφορες οριζόντιες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές περιφερειακές ενισχύσεις, δεδομένου ότι χρησιμοποιήθηκαν ιδίως για την αντιστάθμιση ζημιών χωρίς να συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας για την οικονομική εξέλιξη της περιοχής.

(47) Στο βαθμό που, σύμφωνα με τις γερμανικές πληροφορίες, οι ενισχύσεις χορηγήθηκαν βάσει του εγκεκριμένου προγράμματος «Νόμος για την ανάληψη κρατικών ενισχύσεων του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας», η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την τήρηση των προϋποθέσεων και όρων του εν λόγω καθεστώτος ενισχύσεων.

(48) Η Επιτροπή έχει επίσης αμφιβολίες για το εάν το ποσόν που χορήγησε η THA συμφωνεί με τις αποφάσεις της Επιτροπής του 1991 και του 1992 όσον αφορά τις δραστηριότητες της THA ([7]), δεδομένου ότι η ίδρυση μιας κοινής επιχείρησης με σκοπό τη δημιουργία νέας μονάδας παραγωγής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως τυπικό μέτρο ιδιωτικοποίησης.

(49) Κατά την άποψη της Επιτροπής, από τις έρευνες των γερμανικών αστυνομικών αρχών προέκυψαν ενδείξεις για πιθανή κατάχρηση ενισχύσεων από τον αποδέκτη τους.

(50) Η Επιτροπή, αφού εξέτασε βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, εάν ισχύει η εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ όσον αφορά τις ενισχύσεις «για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον», εφαρμόζοντας τις «κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων» ([8]) εκφράζει αμφιβολίες για το κατά πόσον οι πιστώσεις και οι εγγνήσεις ανταποκρίνονται στα κριτήρια όσον αφορά τις ενισχύσεις διάσωσης.

(51) Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία πον να αποδεικνύουν ότι υπήρξε ποτέ σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο να εγγυάται την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης. Επιπλέον, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι οι ενισχύσεις δεν περιορίσθηκαν στο απολύτως απαραίτητο και ότι δεν τηρήθηκε η αρχή της άπαξ χορήγησης. Επομένως, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια για την έγκριση της ενίσχυσης ως ενίσχυσης αναδιάρθρωσης.

(52) Η Επιτροπή επισημαίνει την έλλειψη πληροφοριών, που θα της επέτρεπαν να εξετάσει το συμβιβάσιμο με το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ τόσο των ενισχύσεων προς την κοινή επιχείρηση όσο και ενισχύσεων που πιθανώς χορηγήθηκαν σε σχέση με τη δημιουργία της MTDA, της νυν CDA. Ως εκ τούτον, η Επιτροπή καλεί ρητά τις γερμανικές αρχές να υποβάλουν τα στοιχεία και τις πληροφορίες που απαιτούνται ια να εξετάσει το συμβιβάσιμο των ενισχύσεων με την κοινή αγορά ([9]).

3.1. **Παρατηρήσεις της CDA**

(53) Η CDA, η οποία απέστειλε εκπρόθεσμα τις παρατηρήσεις της, επιθυμεί ακρόαση ως ενδιαφερόμενη στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας και ουσιαστικά αρνείται κάθε εμπλοκή στη διαδικασία.

([7]) 1ο και 2ο καθεστώς Treuhandregelung: NN 108/91 και E 15/92.
([8]) ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12.
([9]) Βλέπε ΔΕΚ, απόφαση στην υπόθεση C 301/87, Γερμανική Δημοκρατία/Επιτροπή, Συλλογή 1990, σ. I-0307, επιβεβαιωθείσα από το ΔΕΚ, απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C 324/90 και C 342/90, Γερμανία και Pleuger Worthington/Επιτροπή, Συλλογή 1994, σ. I-1173.

(54) Η εταιρεία ισχυρίζεται ότι δεν υπήρξε αποδέκτης ούτε επωφελήθηκε οποιασδήποτε ενίσχυσης που αποτελεί αντικείμενο της προκείμενης διαδικασίας. Παρατηρεί επίσης ότι ιδρύθηκε ως ανεξάρτητη εταιρεία από την LCA και αυτόνομη θυγατρική της TIB κατά 100 % στο πλαίσιο δέσμευσης της TIB υπό συνθήκες ελεύθερης αγοράς και ότι αναπτύσσει εμπορικές δραστηριότητες με αυτές τις ιδιότητες.

(55) Όσον αφορά την ανάληψη περιουσιακών στοιχείων από την νυν LCA, η εταιρεία ισχυρίζεται ότι δεν επωφελήθηκε οποιασδήποτε κρατικής ενίσχυσης για την εξαγορά στοιχείων του πάγιου και κυκλοφορούντος εργητικού της LCA πλήρωσε μία τιμή που αντιστοιχούσε στην αγοραία αξία τους.

(56) Επιπλέον, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της εταιρείας, το γεγονός ότι η CDA χρησιμοποιεί οικόπεδο πον ανήκει στην LCA δεν συνιστά κατά κανένα τρόπο ενίσχυση. Η CDA καταβάλλει στην LCA αντίτιμο βάσει των όρων της αγοράς για τις υλικοτεχνικές υπηρεσίες, καθώς και για τη χρησιμοποίηση του οικοπέδου.

3.2. **Παρατηρήσεις της Γερμανίας**

(57) Στις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ανακοίνωση της κίνησης της διαδικασίας οι γερμανικές αρχές ισχυρίζονται ότι η δημιουργία της μονάδας στο Albrechts δεν πρέπει να θεωρηθεί ως ίδρυση μιας νέας επιχείρησης, αλλά ως επέκταση της Robotron AG με τη συμμετοχή ουσιαστικού εταίρου. Σύμφωνα με τις γερμανικές αρχές, σκοπός του σχεδίον ήταν η εισαγωγή της Robotron στην τρέχουσα τεχνολογία στον τομέα των φορέων δεδομένων. Το γεγονός ότι αυτό συνέβη με μία νομικά αυτόνομη εταιρεία και με τη μορφή κοινής επιχείρησης δεν αναιρεί το καθήκον εκκαθάρισης της THA.

(58) Επιπλέον, οι γερμανικές αρχές αναφέρουν σνμπερασματικά ότι η ίδρυση της κοινής επιχείρησης με τη σύμβαση γενικού αναδόχου είχε ακριβώς ως στόχο τη διάσωση του ομίλου Pilz από τη χρεοκοπία, ο οποίος, τουλάχιστον ήδη από το 1989, αντιμετώπιζε «δυσχέρειες». Μέχρι το Δεκέμβριο του 1994 οι παροχές, οι οποίες νομικά χορηγούντο στην επιχείρηση στο Albrechts κατέληγαν οικονομικά, μέσω τον κοινού συστήματος διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων, στον όμιλο Pilz στο Kranzberg. Το 1991 και το 1992 τα έσοδα από την κατασκευή της μονάδας στο Albrechts υπερκάλυψαν τις λειτονργικές ζημίες του ομίλου Pilz. Ως αποτέλεσμα των λαθροχειριών του επιχειρηματία Pilz όσον αφορά την ονομαστική αξία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, στους ετήσιους λογαριασμούς του 1993 απαιτήθηκαν προσαρμογές όσον αφορά την αξία του πάγιου ενεργητικού της τάξης των 108 εκατ. DEM. Στους ετήσιους λογαριασμούς του 1994 οι εν λόγω προσαρμογές ήταν ύψους 40 εκατ. DEM όσον αφορά απαιτήσεις έναντι του ομίλου Pilz, που λόγω της οικονομικής κατάστασης του θεωρήθηκαν ως μη προσοδοφόρες. Οι πιστώσεις που χορηγήθηκαν το 1993 και το 1994 για κεφάλαια κίνησης κατέληξαν μέσω του κεντρικού συστήματος διαχείρισης ταμειακών διαθεσίμων στην Pilz στο Kranzberg.

(59) Οι γερμανικές αρχές θεωρού ότι μία τελική αρνητική απόφαση, σε συνδυασμό με μια διαταγή ανάκτησης, είναι νομικά απαράδεκτη και περιττή. Το άρθρο 14 παράγραφος 1 δεύτερη πρόταση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 απαγορευει την ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Μία από τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου είναι η αρχή της αναλογικότητας.

(60) Η εξεταζόμενη υπόθεση αποτελεί ειδική περίπτωση, η οποία δεν ρυθμίζεται ρητά από τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες περιορίζουν την Επιτροπή στη λήψη απόφασης. Λόγω της εγκληματικής βλάβης, η νυν LCA ως διάδοχος της CD Albrechts δεν είναι κατά κανένα τρόπο στην ευνοϊκή θέση ενός αποδέκτη ενίσχυσης και, κατά συνέπεια, δεν θίγεται ο ανταγωνισμός. Επομένως, μία αρνητική απόφαση δεν θα είχε καμία διορθωτική επίδραση στον ανταγωνισμό.

3.3. **Έρευνες όσον αφορά την κλίμακα κατάχρησης μέσων**

(61) Όπως προκύπτει από τις πληροφορίες που διαβίβασαν οι γερμανικές αρχές, τουλάχιστον από το Μάρτιο του 1994 ήταν γνωστόν ότι είχε συμβεί κατάχρηση μέσων σε μεγάλη κλίμακα. Παρά τις επανειλημμένες ερωτήσεις της Επιτροπής, οι γερμανικές αρχές δεν υπέβαλαν πλήρεις και ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποίηση των ενισχύσεων από τη Pilz και την οργάνωση του συστήματος συγκέντρωσης ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου Pilz. Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ στηρίχθηκε αναγκαστικά σε προσωρινές και ατελείς παρατηρήσεις.

(62) Βασιζόμενη στη υπόθεση ότι τόσο τα δάνεια που χορηγήθηκαν μέχρι τον Οκτώβριο του 1994 με κρατική εγγύηση όσο και οι επιχορηγήσεις επενδύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του εγκεκριμένου καθεστώτος «κοινό πρόγραμμα για τη βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», καθώς και σημαντικό μέρος των σχετικών ελαφρύνσεων, μεταφέρθηκαν στο σύστημα συγκέντρωσης των ταμειακών διαθεσίμων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ενισχύσεις αναμείχθηκαν συν τω χρόνω με άλλα μέσα, ιδίως δάνεια των χρηματοδοτριών τραπεζών ή με ίδια μέσα, σε τέτοιο βαθμό που δεν είναι πλέον δυνατός ο διαχωρισμός τους.

3.4. **Έρευνες όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των καταχρασθέντων μέσων**

(63) Είναι εξαιρετικά δύσκολο να διευκρινιστεί για ποιο σκοπό χρησιμοποιήθηκαν τα καταχρασθέντα μέσα. Παρά τις διεξοδικές έρευνες των γερμανικών αστυνομικών αρχών για την ικανοποίηση μεταξύ άλλων απαιτήσεων τόσο των γερμανικών αρχών όσο και της σημερινής LCA, που προβλήθηκαν επίσης έναντι του κ. Pilz και των υιών του, δεν κατέστη δυνατόν να διασαφηνιστούν οι συγκεκριμένες χρηματοδοτικές διαδικασίες εντός του ομίλου Pilz.

(64) Όσο είναι σε θέση να γνωρίζει η Επιτροπή, η χρησιμοποίηση των μέσων καθώς και η οργάνωση του συστήματος συγκέντρωσης των ταμειακών διαθεσίμων έχουν ως εξής:

(65) Οι πιστώσεις που χορηγήθηκαν με κρατική εγγύηση και αποτελούν το αντικείμενο της επίσημης διαδικασίας έρευνα δεν ελήφθησαν εξαρχής από την LCA, ούτε από την προκάτοχό της εταιρεία CD Albrechts. Οι πιστώσεις καταβλήθηκαν από την «Albrechts Konsortium» σε δόσεις με άμεσο αποδέκτη τον γενικό εργολήπτη της σύμβασης για την κατασκευή της μονάδας παρασκευής CD, ήτοι την εταιρεία Pilz GmbH & Co. Construction KG.

(66) Τα εν λόγω μέσα χορηγήθηκαν μετά από έλεγχο χρησιμοποίησης μέσων που πραγματοποίησε εντολοδόχος εταιρεία διαχείρισης. Η εν λόγω εταιρεία ανέλαβε να επιβεβαιώσει στις χρηματοδότριες τράπεζες, πριν αυτές χορηγήσουν τα πιστωτικά μέσα, ότι η Pilz GmbH & Co, είχε παράσχει επιτυχώς ανάλογες υπηρεσίες είτε η ίδια, με συνδεδεμένες επιχειρήσεις, είτε με ξένες εταιρείες.

(67) Η εν λόγω επιχείρηση χρησιμοποίησε τα μέσα σε μικρότερο βαθμό για την αντιστάθμιση απαιτήσεων. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων κατέληξε στον όμιλο Pilz. Στο πλαίσιο αυτό, υποβλήθηκαν, μεταξύ άλλων, διάφοροι λογαριασμοί για μηχανήματα και εγκαταστάσεις, καθώς και άλλες υπηρεσίες που δεν προορίζονταν για τη μονάδα παραγωγής CD της PA, και ούτε χρησιμοποιήθηκαν από αυτήν ή τη μονάδα παραγωγής.

(68) Στο πλαίσιο ειδικής εξέτασης της εντολοδόχου εταιρείας διαχείρισης C & L Treuarbeit Deutsche Revision, αποκαλύφθηκαν διάφορες λαθροχειρίες· σύμφωνα με τις πληροφορίες της Γερμανίας, η Treuarbeit έλεγξε την επένδυση μετά την ανάληψη της οικονομικής ευθύνης από τις TIB και TAB, με το εξής αποτέλεσμα:

(69) Η PBK δεν εισέφερε το συμφωνηθέν ποσό ύψους 11 εκατ. DEM. Παράλληλα η PBK ευθύνεται για την εισφορά στοιχείων του ενεργητικού άνευ αξίας κατά την ίδρυση της εταιρείας.

(70) Οι παροχές σε προϊόντα και υπηρεσίες σε σχέση με την κατασκευή της μονάδας παραγωγής χορηγήθηκαν σε εξαιρετικά υψηλές τιμές μέσω της PA και καταβλήθηκαν στο γενικό επιχειρηματία. Κατ' αυτόν τον τρόπο προέκυψαν στα πάγια περιουσιακά στοιχεία της PA υποχρεώσεις που υπερέβαιναν την πραγματική αξία τους. Στη συμφωνία εξυγίανσης της 7ης Μαρτίου 1994 προβλέπεται εν μέρει παραίτηση από την εξόφληση των σχετικών απαιτήσεων.

(71) Οι πιστώσεις για κεφάλαια κίνησης άνω των 25 εκατ. DEM που χορηγήθηκαν τον Οκτώβριο του 1993 και 20 εκατ. DEM που χορηγήθηκαν το Μάρτιο του 1994 ελήφθησαν άμεσα από τον όμιλο Pilz μέσω του κοινού συστήματος διαχείρισης ταμειακών διαθεσίμων μεταξύ της PA και του ομίλου.

(72) Τα 15 εκατ. DEM από τη συμφωνία διάρθρωσης του Σεπτεμβρίου/Οκτωβρίου 1994 χορηγήθηκαν μεν στην PA αλλά χρησιμοποιήθηκαν για την παροχή υπηρεσιών παραγωγής για τον όμιλο Pilz, ο οποίος δεν κατέβαλε κανένα αντίτιμο, με αποτέλεσμα τελικά να ευνοηθεί πάλι ο όμιλος Pilz.

(73) Μόνο η πίστωση του Δεκεμβρίου 1994 ύψους 7,0 εκατ. DEM χρησιμοποιήθηκε για τη στήριξη της PA.

(74) Η εξόφληση υποχρεώσεων έναντι της LfA από την TAB τον Οκτώβριο του 1995, ύψους 15 εκατ. DEM, καθώς και η παραίτηση από το ποσό των 44,4 εκατ. DEM, χρησιμοποιήθηκαν για τη μείωση των υποχρεώσεων σε ένα επίπεδο το οποίο αντιστοιχούσε περίπου στην υπάρχουσα αξία.

(75) Για τους προαναφερθέντες λόγους, το μερίδιο ενισχύσεων στις υποχρεώσεις της επιχείρησης μπορεί να υπολογισθεί μόνο με τη βοήθεια υποθετικών εκτιμήσεων. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί κατά τρόπο αδιάσειστο ποια ποσά συνιστούν ενισχύσεις.

3.5. **Μέτρα των γερμανικών αρχών για ανάκτηση των καταχρασθέντων μέσων**

(76) Οι καταχρασθείσες ενισχύσεις χορηγήθηκαν στον όμιλο Pilz με τη μορφή πιστώσεων με κρατική εγγύηση, καθώς και επιχορηγήσεων επενδύσεων και ελαφρύνσεων. Οι οκτώ εταιρείες Pilz έχουν κηρύξει πτώχευση. Μεταξύ των εν λόγω εταιρειών δεν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να διαμοιραστούν.

(77) Έναντι των εν λόγω εταιρειών η LCA, η διάδοχος της CD Albrechts, έχει εγγράψει στον πίνακα πτώχευσης απαιτήσεις συνολικού ύψους 193 εκατ. DEM συν τους τόκους. Από τις εν λόγω απαιτήσεις ο διαχειριστής πτωχεύσεων αναγνώρισε αμέσως ποσό ύψους 40 443 811,82 DEM, δεδομένου ότι απαιτήσεις αυτού του ύψους προέκυψαν ήδη από τα λογιστικά βιβλία της Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG (της μητρικής εταιρείας της PA). Οι υπόλοιπες απαιτήσεις θα ικανοποιηθούν μετά το πέρας της διαδικασίας στο ύψος του ποσοστού συμμετοχής για μη προτιμησιακούς πιστωτές. Ωστόσο, ο διαχειριστής έχει δηλώσει ήδη ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα χρηματοοικονομικά μέσα ούτε αξιοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία. Κατά συνέπεια, οι απαιτήσεις που αναγράφονται στον πίνακα θα πρέπει να θεωρηθούν, κατά πάσα πιθανότητα, ως μη ανακτήσιμες.

(78) Με απόφαση της 27ης Ιουλίου 1995, η Θουριγγία ζήτησε την επιστροφή επιχορηγήσεων επενδύσεων βάσει του κοινού προγράμματος ([10]) ύψους 32 448 240 DEM από την CD Albrechts. Δεδομένου ότι οι επιχορηγήσεις επενδύσεων δεν ελήφθησαν από την επιχείρηση στο Albrechts αλλά από τον όμιλο εταιρειών Pilz και την οικογένεια Pilz προσωπικά, η CD Albrechts δεν υποχρεούται να καταβάλει το ποσό. Ωστόσο η εντολή ανάκτησης έπρεπε να δοθεί και στην εν λόγω εταιρεία, διότι μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να δικαιολογηθεί η απαίτηση και να καταστεί σχετικά υπόλογος ο κ. Pilz, δεδομένου ότι είναι υπεύθυνος για τις εν λόγω υποχρεώσεις και με την ιδιωτική του περιουσία ([11]).

(79) Οι ελαφρύνσεις επενδύσεων για το 1992 ζητήθηκαν σε ποσό ύψους 6 137 404 DEM με τόκους ύψους 2 148 090 DEM. [...] (*).

(80) Οι διεξοδικές έρευνες τεσσάρων ετών της ομοσπονδιακής δικαστικής αστυνομίας λόγω της εικαζόμενης απάτης όσον αφορά επιδοτήσεις σε συνδυασμό με την κατάχρηση των επιχορηγήσεων του κοινού προγράμματος ([12]) είχαν ως αποτέλεσμα την υποβολή καταγγελίας. Στο πλαίσιο μιας άλλης διαδικασίας σε σχέση με τη χορήγηση επενδυτικών ελαφρύνσεων ([13]), έχει κινηθεί επίσης η ποινική διαδικασία.

(81) Σε διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου Landgericht Landshut (Bayern) ο κ. Reiner Pilz καταδικάστηκε σε συνολική ποινή φυλάκισης 6 ετών λόγω απάτης σε 28 περιπτώσεις και κατάχρηση εμπιστοσύνης. Η σχετική άσκηση έφεσης απορρίφθηκε με απόφαση του ομοσπονδιακού δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999· κατά συνέπεια, η απόφαση είναι τελεσίδικη.

4. **ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

(82) Οι ενισχύσεις της Γερμανίας στην κοινή επιχείρηση και στη διάδοχό της χορηγήθηκαν με κρατικά μέσα. Οι εν λόγω ενισχύσεις νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι επιτρέπουν στην αποδέκτρια επιχείρηση να χρηματοδοτήσει λειτονργικές επενδύσεις χρησιμοποιώντας πλήρως ή εν μέρει κρατικά μέσα. Δεδομένου ότι κατά τον τρόπο αυτό επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, τα μέτρα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

([10]) 26ο σχέδιο πλαίσιο «Κοινό πρόγραμμα»: N 123/97.
([11]) Εκτός από τη διεκδίκηση των απαιτήσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας πτώχευσης, το ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας εξετάζει τρεις αστικές υποθέσεις όσον αφορά απαιτήσεις αποζημιώσεων:
Thüringen./. Reiner E. Pilz, διαδικασία προσφυγής ενώπιον του OLG München, 21 U 3653/97,
Thüringen./. Pilz u.a., αναίρεση στο Bundesgerichtshof, IX ZR 247/98, και
Thüringen./. Reiner E. Pilz, πρωτοβάθμια εκδίκαση ενώπιον του Landgericht München, 9 O 18336/98.
(*) Επιχειρηματικό απόρρητο.
([12]) Landgericht Mühlhausen, 350 Js 41163/95.
([13]) Staatsanwaltschaft Mühlhausen, 30 Js 55107/96.

(83) Οι ενισχύσεις της Θουριγγίας, της Βαυαρίας και της ΤΗΑ χορηγήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ στην πλειονότητά τους πριν κοινοποιηθούν και στο σύνολό τους πριν η Επιτροπή λάβει απόφαση. Κατά συνέπεια οι ενισχύσεις πρέπει να χαρακτηρισθούν παράνομες.

(84) Στο βαθμό που οι εν λόγω ενισχύσεις δεν μπορούν να βασιστούν σε καθεστώς ενισχύσεων που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, πρέπει να εξετασθούν σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων ως ενισχύσεις ad hoc, ώστε να διαπιστωθεί εάν ισχύουν οι διατάξεις εξαίρεσης της συνθήκης ΕΚ και ποιες.

(85) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων για επενδύσεις των επιχειρήσεων σε εγκαταστάσεις, πον χορηγούνται στο πλαίσιο του κοινού προγράμματος στις ενισχνόμενες περιοχές της Γερμανίας, καθώς και οι φορολογικές ελαφρύνσεις, συνιστούν κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρον 87 παράγραφος 1 της συνήκης ΕΚ και του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμμωνίας ΕΟΧ. Οι περιφερειακές ενισχύσεις προορίζονται αποκλειστικά για τις μειονεκτούσες περιοχές και έχουν ως συγκεκριμένο στόχο την ανάπτυξη των έν λόγω περιοχών, στο βαθμό που αποσκοπούν στην ανάπτυξή τους προωθώντας τις επενδύσεις, την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στο πλαίσιο μίας μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάπτυξης.

(86) Οι αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή κινώντας τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, για το κατά πόσον οι ελαφρύνσεις χρησιμοποιήθηκαν κατά την έννοια του εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων, επιβεβαιώθηκαν πλήρως.

4.1. **Τα μέτρα του ομόσπονδου κράτους της Θουριγγίας**

(87) Από τις έρευνες των γερμανικών αστυνομικών αρχών προέκυψε ότι εντός του ομίλου υπήρξε ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών μεταξύ των συμμετεχουσών επιχειρήσεων του ομίλου Pilz της τάξης των 109 εκατ. DEM. Το συνολικό επενδυτικό σχέδιο δεν θα έπρεπε να είχε ενισχυθεί, δεδομένου ότι έλαβε χώρα παράβαση της απαγόρευσης όσον αφορά την προώθηση επενδύσεων στο πλαίσιο συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, η εν λόγω επιχορήγηση επενδύσεων, η οποία χορηγήθηκε αδικαιολόγητα βάσει τον κοινού προγράμματος και του νόμου περί ελαφρύνσεων για επενδύσεις το 1991 και το 1992, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν συμβιβάζεται με το πρόγραμμα σε ποσό ύψους 63,45 εκατ. DEM και ότι, κατά συνέπεια, δεν καλύπτεται.

(88) Επομένως, οι περιφερειακές ενισχύσεις του ομόσπονδου κράτους της Θουριγγίας που κατέληξαν στο σύστημα συγκέντρωσης ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου Pilz συνολικού ύψους 63,45 εκατ. DEM, πρέπει να θεωρηθούν ως μη συμβιβάσιμες ενισχύσεις πρέπει, κατά συνέπεια, να ανακτηθούν. Μετά από έρευνα του υπουργείου οικονομικών της Θουριγγίας όσον αφορά τον τρόπο χρησιμοποίησης των εν λόγω ενισχύσεων, εκδόθηκε στις 27 Ιουλίου 1995 απόφαση κατά της CD Albrechts για την επιστροφή ποσού ύψους μόνο 32,5 εκατ. DEM. Κατά συνέπεια, υπολείπεται ποσό 30,95 εκατ. DEM, το οποίο πρέπει να ανακτηθεί.

4.2. **Μέτρα του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας (LfA)**

(89) Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της έναρξης της κύριας διαδικασίας έρευνας, έδωσε εντολή για την παροχή πληροφοριών, οι γερμανικές αρχές παρέλειψαν να αποστείλουν επαρκώς λεπτομερείς πληροφορίες, όι οποίες θα επέτρεπαν να εξεταστεί η κρατική εγγύηση της Βαυαρίας ύψους 54,7 εκατ. DEM σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, και ιδίως θα διέλυαν τις αμφιβολίες της Επιτροπής, για το κατά πόσον ήταν δικαιολογημένη η μετατροπή της εγγύησης σε εγγύηση αισίας περατώσεως κατά 100 % και η διεύρυνση του περιθωρίου εγγύησης από 52,72 εκατ. DEM σε 54,7 εκατ. DEM.

(90) Η βάση για την ανάληψη της εγγύησης ήταν η εγκεκριμένη από την Επιτροπή «κατευθυντήρια γραμμή για την ανάληψη κρατικών εγγυήσεων στον τομέα της βιομηχανικής οικονομίας» ([14]). Η εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή προβλέπει τη χορήγηση πιστώσεων για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, ιδίως για την κατασκευή, επέκταση, μετατροπή, εκσυγχρονισμό ή εξορθολογισμό επιχειρήσεων, οι οποίες, σε περίπτωση που υφίσταται συμφέρον του ομόσπονδου κράτους, επιτρέπεται να είναι εγκατεστημένες και εκτός της Βαυαρίας. Ο δικαιούχος πρέπει να συμμετέχει δεόντως στη χρηματοδότηση του σχεδίου με ίδια μέσα και η εξασφάλιση της συνολικής χρηματοδότησης του σχεδίου πρέπει να καθιστά πιθανή την εμπρόθεσμη επιστροφή της πίστωσης για την οποία χορηγείται η εγγύηση, συμπεριλαμβανομένων των τόκων.

([14]) Ανακοίνωση του βαυαρικού Υπουργείου Οικονομικών, της 7ης Αυγούστου 1973, αριθ. L 6511/1/7-43358.

(91) Ωστόσο, ούτε το προαναφερθέν μέτρο αποσκοπούσε προφανώς στη χρηματοδότηση της επένδυσης για την οποία ζητήθηκε στήριξη, ούτε ο επενδυτής συμμετείχε κατά το δέοντα τρόπο στο κόστος της χρηματοδότησης με ίδια μέσα.

(92) Επιπλέον, από τις πληροφορίες των γερμανικών αρχών σχετικά με τη χρησιμοποίηση των κρατικά εγγυημένων πιστώσεων, οι οποίες, όπως ήδη αναφέρθηκε, απέβησαν προς οικονομικό όφελος αποκλειστικά των επιχειρήσεων τον ομίλον Pilz, προκύπτει μία κατάχρηση των ενισχύσεων.

(93) Ως εκ τούτου, συνάγεται ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν διατέθηκαν για το επενδυτικό σχέδιο κατασκευής εργοστασίου CD, αλλά χρησιμοποιήθηκαν για τη συντήρηση του ομίλου Pilz και κατά συνέπεια εφαρμόστηκαν καταχρηστικά, κατά την έννοια του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Επομένως, οι εν λόγω ενισχύσεις δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να καταργηθούν και να ανακτηθούν από τις γερμανικές αρχές.

(94) Αυτό ισχύει επίσης για τα 19,42 εκατ. DEM, τα οποία καταβλήθηκαν βάσει του νόμου περί ελαφρύνσεων για επενδύσεις και των διατάξεωνν σχετικά με τα μέσα του κοινού προγράμματος.

(95) Οι γερμανικές αρχές ανακοίνωσαν στην Επιτροπή ότι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο για την ανάκτηση των ενισχύσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας πτώχευσης του ομίλου επιχειρήσεων Pilz.

(96) Επιπλέον, η παραίτηση από την απαίτηση επιστροφής πίστωσης υψους 3 εκατ. DEM πρέπει να θεωρηθεί ως μη συμβιβάσιμη ενίσχυση η οποία πρέπει να επιστραφεί, δεδομένου ότι χορηγήθηκε χωρίς νομική βάση.

4.3. **Μέτρα της THA**

(97) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εξέφρασε τις επιφυλάξεις της για το κατά πόσον η εγγύηση της THA, ύψους άνω των 190 εκατ. DEM, η οποία εξέπεσε σε ποσό 120 εκατ. DEM, μπορεί να καλυφθεί από τα καθεστώτα Treuhandregelungen που έχει εγκρίνει η Επιτροπή ([15]). Τα εν λόγω καθεστώτα προορίζονταν βασικά για τυπικά μέτρα της THA με στόχο την ιδιωτικοποίηση επιχειρήσεων της THA.

(98) Οι εν λόγω αμφιβολίες επιβεβαιώθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κυρίως από τη δήλωση του διευθύνοντα σύμβουλου της Robotron AG, κ. Henzler, που διόρισε η ίδια η THA, προς τις γερμανικές δικαστικές αρχές. Ο κ. Henzler δήλωσε ότι εξαρχής στόχος του ήταν να εκκαθαρίσει τη Robotron, συγκεκριμένα να την διαχωρίσει σε μικρές επιχειρήσεις, τις οποίες να ιδιωτικοποιήσει. Μία επένδυση αυτού του μεγέθους δεν συμβιβαζόταν με το εν λόγω έργο. Η Robotron AG θα υποχρεωνόταν για την απελευθέρωση των ίδιων μέσων να λάβει πιστώσεις ύψους άνω των 20 εκατ. DEM, γεγονός το οποίο αντίκειται στις εμπορικές βασικές αρχές. Ως κύριος μέτοχος δεν είχε στη Robotron την αρμοδιότητα στον τομέα CD. Κατά συνέπεια, η Robotron συνήψε τις συμβάσεις υπό τον όρο ότι η Pilz θα αγόραζε πάλι τις μετοχές της Robotron κατά τη στιγμή αποπεράτωσης τον έργου στην ονομαστική τους αξία, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών τόκων.

(99) Κατά συνέπεια, η εγγύηση της THA ύψους 190 εκατ. DEM δεν συμβιβάζεται με τους όρους του ανταγωνισμού της Κοινότητας. Ωστόσο, από το ποσό των 190 εκατ. DEM πρέπει να επιστραφεί μόνο ποσό 120 εκατ. DEM, δεδομένου ότι η εγγύηση κατέπεσε μόνο σ' αυτό το ύψος.

4.4. **Τα μέτρα σε σχέση με την αναδιάρθρωση της επιχείρησης:**

(100) Τα μέτρα περιλαμβάνουν την εξαγορά των απαιτήσεων της LfA έναντι της επιχείρησης, ύψους 50,4 εκατ. DEM, από την TAB για ποσό ύψους 15 εκατ. DEM στις 7 Νοεμβριου 1995 και την επακόλουθη παραίτηση από απαίτηση πληρωμής ποσού συνολικού ύψους 44,4 εκατ. DEM.

(101) Η εν λόγω παραίτηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση. Οι απαιτήσεις προέκυψαν την εποχή που ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης ήταν ιδιώτης λόγω της κατάχρησης στο πλαίσιο του συστήματος για τη συγκέντρωση των ταμειακών διαθεσίμων του ομίλου επιχειρήσεων Pilz. Το γεγονός ότι η TIB και η TAB ανέλαβαν την επιχείρηση, είχε ως αποτέλεσμα να παραιτηθεί ο σύνδικος από την εξόφληση των χρεών. Ήδη τότε ήταν σαφές ότι οι εν λόγω απαιτήσεις δεν ήταν δυνατόν να πληρωθούν και ότι από οικονομική άποψη ήταν άνευ αξίας. Με την παραίτηση από τις απαιτήσεις, το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε σε επίσημη απόφαση ([16]).

([15]) Κρατικές ενισχύσεις NN 108/91, επιστολή της 26ης Σεπτεμβρίου 1991, SG (91) D/17825, καθώς και κρατικές ενισχύσεις E 15/92, επιστολή της 8ης Δεκεμβρίου 1992, SG (92) D/17613 — μη δημοσιευθείσα.

([16]) Βλέπε επίσης κρατικές ενισχύσεις αριθ. NN 152/98, επιστολή της Επιτροπής της 22ας Ιουνίου 1999, SG (99) D/4499.

4.4.1. *Εξαγορά του πάγιου και κυκλοφορούντος ενεργητικού από την MTDA*

(102) Οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές στο πλαίσιο της εξαγοράς σημαντικών τμημάτων των τρεχουσών δραστηριοτήτων της CD Albrechts από την MTDA με ταυτόχρονη μετονομασία της εταιρείας σε CDA πραγματοποιήθηκαν, σύμφωνα με τις πληροφορίες των γερμανικών αρχών, με τη μορφή αγοράς στοιχείων του ενεργητικού υπό τις συνήθεις συνθήκες αγοράς. Η τιμή εξαγοράς για το πάγιο ενεργητικό εκτιμήθηκε από εμπειρογνώμονα σε 12,2 εκατ. DEM. Το κυκλοφορούν ενεργητικό εκτιμήθηκε βάσει των ετήσιων λογαριασμών του 1997 σε 23,1 εκατ. DEM. Η τιμή αγοράς, συνολικού ύψους 35,3 εκατ. DEM έλαβε τη μορφή ανάληψης υποχεώσεων.

(103) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η εξαγορά των τρεχουσών δραστηριοτήτων, καθώς και σημαντικών περιουσιακών στοιχείων, της CD Albrechts από την MTDA, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Η τιμή των σχετικών οικονομικων αγαθών καθορίστηκε βάσει διαφόρων αντικειμενικών εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης από ορκωτό και επίσημα διορισμένο εμπειρογνώμονα. Κατά συνέπεια, το πάγιο και κυκλοφορούν ενεργητικό μεταβιβάσθηκε στην αγοραία τιμή του. Επομένως, δεν υφίσταται στοιχείο κρατικής ενίσχυσης.

4.4.2. *Μέτρα για τη σταθεροποίηση της κατάστασης της επιχείρησης*

(104) Εφόσον τα μέτρα που ελήφθησαν μετά την ανάληψη της οικονομικής ευθύνης των TIB και TAB αποσκοπούσαν στην σταθεροποίηση της κατάστασης της σημερινής LCA, το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ αποτελεί τη μόνη νομική βάση για τη συμβατότητα των εν λόγω ενισχύσεων με την κοινή αγορά.

(105) Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει ενισχύσεις «για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων [...], εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον», εφαρμόζοντας τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([17]).

(106) Ανάλογες ενισχύσεις αναδιάρθρωσης θα πρέπει να αποκαθιστούν μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητα της αποδέκτριας επιχείρησης. Αυτό απαιτεί καταρχήν ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο θα εξασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης σε μακροπρόθεσμη βάση χωρίς να απαιτούνται κρατικές ενισχύσεις. Χωρίς την ύπαρξη ανάλογου σχεδίου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση αποτελεί ανεπίτρεπτη ενίσχυση λειτουργίας για την αποκατάσταση ζημιών ([18]). Η βιωσιμότητα της επιχείρησης πρέπει να αποκαθίσταται, χωρίς αυτό να συνεπάγεται ανεπιθύμητες και αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό εντός της Κοινότητας. Συνεπώς, το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να καθορίζει με ποια μέτρα πρόκειται να αποκατασταθεί η αποδοτικότητα της επιχείρησης σε μακροπρόθεσμη βάση, ώστε η επιχείρηση να είναι σε θέση να επωμισθεί όλα τα έξοδά, της και να επιτύχει μία ελάχιστη απόδοση του επενδυθέντος κεφαλαίου.

(107) Δεδομένου ότι το αίτημα της Επιτροπής στην απόφασή της σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας τον άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ για την παροχή όλων των απαραίτητων πληροφοριών, ιδίως όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης, παρέμεινε αναπάντητο εκ μέρους της Γερμανίας, η Επιτροπή πρέπει να αποφασίσει βάσει των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή της ([19]).

(108) Από τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, δεν προκύπτει ότι οι ενισχύσεις χορηγήθηκαν στο πλαίσιο ενός εφικτού σχεδίου αναδιάρθρωσης με συγκεκριμένα και λειτουργικά μέτρα, το οποίο θα επέτρεπε στην Επιτροπή να εξετάσει τα θετικά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα των μέτρων.

(109) Επομένως, δεν κατέστη επίσης σαφές με ποιον τρόπο μπορεί να αποκατασταθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και υγεία της επιχείρησης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων όσον αφορά τους μελλοντικούς όρους λειτουργίας.

([17]) Βλέπε υποσημείωση 8.

([18]) Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής στην υπόθεση Iritecna (ΕΕ C 328 της 25.11.94, σ. 2), απόφαση 94/662/ΕΚ (ΕΕ L 258 της 6.10.94, σ. 26), απόφαση στην συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία/Επιτροπή, Συλλογή 1994, σ.I-4103 (σημείο 67) και άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συμφωνίας επιδοτήσεων ΓΣΔΕ (ΕΕ L 336 της 23.12.94, σ. 1).

([19]) Βλέπε απόφαση στην υπόθεση C 47/91, Ιταλική Δημοκρατία/Επιτροπή, Συλλογή 1994, σ. I-4635, και με παραπομπή στο ΔΕΚ, απόφαση στην υπόθεση C 301/87, Γαλλική Δημοκρατία/Επιτροπή, Συλλογή 1990, σ. I-0307, επιβεβαιωθείσα από το ΔΕΚ, απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C 324/90 και C 342/90, Γερμανία και Pleuger Worthington/Επιτροπή, Συλλογή 1994, σ. I-1173.

(110) Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η χρηματοδότηση της σημερινής LCA παραμένει προσωρινή, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής η εταιρεία δεν έχει ακόμη ιδιωτικοποιηθεί. Η επιχείρηση χρηματοδοτείται αποκλειστικά με σκοπό να παραμείνει σε λειτουργία.

(111) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι όροι των κατευθυντήριων γραμμών δεν πληρούνται. Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης, ύψους 166,3 εκατ. DEM δεν μπορεί κατά συνέπεια να εγκριθεί και πρέπει να ανακτηθεί.

4.4.3. *Επιστροφή της ενίσχυσης*

(112) Δεδομένου ότι σε περίπτωση ενισχύσεων οι οποίες είναι αφενός παράνομες και αφετέρου ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, πρέπει να αποκατασταθούν οι συνθήκες ουσιαστικού ανταγωνιστού ο κανονισμός ΕΚ αριθ. 659/1999 στο άρθρο 14 παράγραφος 1 ορίζει ότι: «Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο». Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφασίζει ότι η Γερμανία πρέπει να ανακτήσει την ενίσχυση από τον δικαιούχο.

(113) Λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον πρόσφατες αλλαγές όσον αφορά τον δικαιούχο της ενίσχυσης, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να καθορίσει το μέγεθος της υποχρέωσης ανάκτησης.

(114) Σύμφωνα με την πρακτική της Κοινότητας και τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί από την επιχείρηση η οποία πραγματικά επωφελήθηκε από αυτήν. Σε περίπτωση που η δικαιούχος επιχείρηση πωλήθηκε ή απλώς άλλαξε εταιρική επωνυμία, η ενίσχυση ανακτάται από τον αγοραστή ή από κάθε άλλο πρόσωπο, που με κάποιον τρόπο επωφελήθηκε από τη συναλλαγή, ανεξάρτητα από το εάν τα σχετικά ποσά ελήφθησαν υπόψη στους όρους πώλησης. Από την άποψη αυτή, ενδεχόμενες αντίθετες αρχές του εθνικού δικαίου δεν μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου ([20]).

(115) Στο βαθμό που η παρούσα απόφαση αφορά ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην PA/PBK ή στην κοινή επιχείρηση, πρέπει το κράτος μέλος, προκειμένου να εξασφαλίσει τη δέουσα εφαρμογή μίας απόφασης της Επιτροπής για ανάκτηση ενίσχυσης, να ενεργήσει, κατά την άποψη της Επιτροπής, ως ιδιώτης πιστωτής και τουλάχιστον με την ίδια επιμέλεια που θα επιδείκνυε, για παράδειγμα, κατά την είσπραξη φορολογικών οφειλών ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Στο πλαίσιο αυτό, το εσωτερικό δίκαιο πρέπει να εφαρμοστεί με τον ίδιο τρόπο όπως σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση είσπραξης ποσού που πραγματοποιείται καθαρά βάσει του εσωτερικού δικαίου και κατά τρόπο που η είσπραξη να μην καθίσταται αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής. Αυτό σημαίνει ότι το κράτος μέλος καταρχήν προβαίνει αμελλητί στην είσπραξη των οφειλών και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα μέσα, λαμβάνοντας, εφόσον αυτό είναι δυνατό, μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά όλων των διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων και τέλος, σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να εξοφλήσει το χρέος, ρευστοποιώντας την επιχείρηση.

(116) Όπως σε οποιαδήποτε περίπτωση είσπραξης οφειλόμενου ποσού, πρέπει το κράτος μέλος να ενεργήσει ως συνήθης πιστωτής και να χρησιμοποιήσει κάθε μέσο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, για παράδειγμα διατάξεις όσον αφορά την απάτη σε βάρος πιστωτών ή όσον αφορά το ενδεχόμενο σύναψης συμφωνιών πριν την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η εν λόγω είσπραξη δεν θα είναι ούτε εφεσίβλητη ούτε θα μπορεί να κηρυχθεί άκυρη.

(117) Είναι όχι μόνο δυνατό αλλά και πιθανό ότι κατά τη ρευστοποίηση μιας επιχείρησης θα πωληθούν όλα τα εναπομείναντα περιουσιακά στοιχεία της μετά τη διαδικασία αφερεγγυότητας. Το γεγονός αυτό καθαυτό δεν θεωρείται ως ιδιαίτερα προβληματικό, δεδομένου ότι η πώληση πραγματοποιείται υπό την επίβλεψη ενός διαχειριστή πτωχεύσεων, ο οποίος πρέπει να αποσκοπεί στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα προς όφελος των πιστωτών, και τα έσοδα από την πώληση των περιουσιακών στοιχείων πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών. Ακόμη και σε περίπτωση πον τα έσοδα από την πώληση των περιουσιακών στοιχείων δεν επαρκούν για την εξυπηρέτηση όλων των χρεών της επιχείρησης και για την εξασφάλιση της πλήρους επιστροφής τους, η ρευστοποίηση είναι ιδιαίτερα σημαντική από άποψη συνθηκών του ανταγωνισμού. Οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, οι οποίες ενδεχομένως ζημιώθηκαν λόγω της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων ασυμβίβαστων με την κοινή αγορά, έχουν κατ' αυτόν τον τρόπο την ευκαιρία να καλύψουν τα κενά στην αγορά πού δημιουργεί η ρευστοποιηθείσα επιχείρηση και να αποκτήσουν οι ίδιες τα περιουσιακά στοιχεία που τίθενται προς πώληση προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικότερες.

([20]) Βλέπε απόφαση στην υπόθεση C-303/88, Ιταλία/Επιτροπή ΔΕΚ, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σημείο 60.

(118) Προκειμένου να αποφύγει την καταστρατήγηση της απόφασής της και να εξασφαλίσει ότι θα εξαλειφθεί κάθε νόθευση τον ανταγωνισμού, η Επιτροπή υποχρεούται αναγκαστικά να μεριμνήσει ότι η διαδικασία είσπραξης δεν θα περιοριστεί στον αρχικό δικαιούχο, αλλά θα επεκταθεί και στην επιχείρηση η οποία συνεχίζει τις δραστηριότητες της αρχικής επιχείρησης με τη βοήθεια των μεταβιβασθέντων μέσων παραγωγής, στο βαθμό που, από ορισμένα στοιχεία της μεταβίβασης όσον αφορά και τις δυο επιχειρήσεις, προκύπτει ότι όντως συνεχίζονται οι επιχειρηματικές δραστηριότητές της. Στα στοιχεία αυτά ανήκουν, μεταξύ άλλων, το αντικείμενο μεταβίβασης (στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις, ανάληψη εργατικού δυναμικού, ενοποιημένα στοιχεία ενεργητικού), η τιμή αγοράς, η ταυτότητα των μετόχων ή/και των ιδιοκτητών της αρχικής επιχείρησης και του αγοραστή, η χρονική στιγμή κατά την οποία έλαβε χώρα η μεταβίβαση (μετά την έναρξη των ερευνών, της ανεπίσημης διαδικασίας εξέτασης ή την έγκριση της τελικής απόφασης) και ο εμπορικός χαρακτήρας της μεταβίβασης.

(119) Μία ανάλογη πράξη ενδέχεται να έχει ως στόχο ή ως αποτέλεσμα τα τεθούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία εκτός του πεδίου εφαρμογής της απόφασης της Επιτροπής. Αυτό είναι αντίθετο αφενός προς το καθήκον της Επιτροπής να παρεμποδίζει μία ενδεχόμενη καταστρατήγηση της απόφασής της και αφετέρου προς το καθήκον των κρατών μελών να μεριμνούν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από απόφαση της Επιτροπής.

(120) Στην προκειμένη περίπτωση, η LCA και η CDA συνεχίζουν να επωφελούνται της ενίσχυσης η οποία χορηγήθηκε στην PBK, την κοινή επιχείρηση και την PA, στο βαθμό που χρησιμοποιούν τα περιουσιακά στοιχεία και την υποδομή των εν λόγω επιχειρήσεων. Και οι δύο εταιρείες συνεχίζουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της PBK, της κοινής επιχείρησης και της PA.

(121) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί απαραίτητο να διευκρινίσει στην παρούσα απόφαση ότι η έκφραση «δικαιούχος» δεν περιλαμβάνει μόνο την PBK, την κοινή επιχείρηση και την PA, αλλά και την LCA και την CDA, καθώς και κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία μεταβιβάσθηκαν ή πρόκειται να μεταβιβασθούν περιουσιακά στοιχεία της PBK, της κοινής επιχείρησης και της PA προκειμένου να διαφύγουν των επιπτώσεων της παρούσας απόφασης.

5. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(122) Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της διότι η Γερμανία χορήγησε τις ενισχύσεις κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

(123) Καθοριστικό για την εκτίμηση της Επιτροπής ήταν κυρίως το γεγονός ότι οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με σκοπό την κατασκευή του εργοστασίου CD στο Albrechts, καθώς και για τη σταθεροποίηση της κατάστασης της επιχείρησης απέβησαν ουσιαστικά προς οικονομικό όφελος του ομίλου Pilz και, ως εκ τούτου εφαρμόστηκαν καταχρηστικά κατά την έννοια του άρθρου 88 παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΚ. Οι εν λόγω ενισχύσεις συνίστανται συγκεκριμένα στα μέτρα του ομόσπονδου κράτους της Θουριγγίας ύψους 63,45 εκατ. DEM, της LfA συνολικού ύψους 77,12 εκατ. DEM και της THA ποσού ύψους 120 εκατ. DEM. Κατά συνέπεια, το σύνολο των ενισχύσεων, ύψους 260,57 εκατ. DEM, που χορηγήθηκαν για το σκοπό αυτό πρέπει να καταργηθούν και να ανακτηθούν.

(124) Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν για την αναδιάρθρωση της CD Albrechts και των εταιρειών που τη διαδέχθηκαν, ήτοι της LCA και της CDA, ύψους 166,3 εκατ. DEM, είναι επίσης ασυμβίβαστες με τις διατάξεις της συνθήκης, δεδομένου ότι οι γερμανικές αρχές δεν έχουν υποβάλει μέχρι στιγμής σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο να αποσκοπεί στην αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της εταιρείας. Επομένως, ο όρος που θέτουν οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, συγκεκριμένα η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και υγείας της επιχείρησης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων όσον αφορά τους μελλοντικούς όρους λειτουργίας, δεν πληρείται.

(125) Επιπλέον, δεν παρουσιάστηκε κανένας ιδιώτης επενδυτής που να προτίθεται να αναλάβει τις εταιρείες LCA και CDA. Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται ιδιωτική συμβολή, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να διαπιστωθεί ποια είναι η σχέση των προσπαθειών αναδιάρθρωσης με την χορηγηθείσα ενίσχυση. Ως εκ τούτου, οι χορηγηθείσες ενισχύσεις δεν μπορούν να εγκριθούν. Η διάταξη εξαίρεσης τον άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να εφαρμοστεί στις ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση.

(126) Οι παράνομες και ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά ενισχύσεις, οι οποίες χορηγήθηκαν στην PBK, την κοινή επιχείρηση και την PA, πρέπει να ανακτηθούν. Επιπλέον, πρέπει όλες οι προαναφερθείσες ενισχύσεις να ανακτηθούν από την LCA και τη CDA δεδομένου ότι και οι δύο επιχειρήσεις διαδέχθηκαν άμεσα την PBK, την κοινή επιχείρηση και την PA και χρησιμοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία καθώς και τις ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί προηγουμένως στις εν λόγω επιχειρήσεις. Οι ενισχύσεις πρέπει να ανακτηθούν από κάθε άλλη επιχείρηση, στην οποία έχουν διαβιβασθεί ή πρόκειται να διαβιβασθούν τα στοιχεία της PA, της κοινής επιχείρησης ή της PBK προκειμένου να διαφύγουν των επιπτώσεων της παρούσας απόφασης.

(127) Η ανάκτηση των ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας οι οποίοι αρχίζουν να υπολογίζονται από την ημερομηνία χορήγησής τους, πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του γερμανικού δικαίου ([21]).

(128) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το σχετικό εθνικό δίκαιο δεν πρέπει να καθιστά πρακτικά αδύνατη την ανάκτηση που επιτάσσει το κοινοτικό δίκαιο. Οι ενδεχόμενες δικαστικής ή άλλης φύσεως δυσχέρειες σχετικά με την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν μπορούν να έχουν επίδραση στη νομιμότητά της ([22]),

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τη Γερμανία στην R.E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, στην Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG και στην Pilz Albrechts GmbH με σκοπό την κατασκευή, τη λειτουργία και τη σταθεροποίηση της μονάδας παραγωγής CD στο Albrechts (Θουριγγία) χρησιμοποιήθηκαν σε ποσό ύψους 260,57 εκατ. DEM σε άλλους τομείς του ομίλου Pilz.

Οι ενισχύσεις αφορούν συγκεκριμένα τα μέτρα του ομόσπονδου κράτους της Θουριγγίας, ύψους 63,45 DEM, του βαυαρικού οργανισμού Bayrische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung, συνολικού ύψους 77,12 εκατ. DEM και της Treuhandanstalt, ποσού ύψους 120 εκατ. DEM.

Η κατάχρηση συνιστά καταχρηστική εφαρμογή ενισχύσεων κατά την έννοια τον άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, κατά συνέπεια, οι ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με τη συνθήκη ΕΚ.

2. Οι ενισχύσεις, συνολικού ύψους 166,3 εκατ. DEM, για την αναδιάρθρωση της CDA Compact Disc Albrechts GmbH είναι, σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, ασυμβίβαστες με τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

1. Η Γερμανία λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να ανακτήσει από τους δικαιούχους τους τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν παράνομα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Η αναζήτηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του εσωτερικού δικαίου. Τα ποσά που πρέπει να επιστραφούν αυξάνονται κατά τους τόκους, οι οποίοι αρχίζουν να υπολογίζονται από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον/στους δικαιούχο/δικαιούχους μέχρι την πραγματική επιστροφή τους, βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του καθαρού ισοδύναμου επιδότησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

3. Κατά την έννοια τον παρόντος άρθρου ως «δικαιούχοι» νοούνται η CDA Datenträger Albrechts GmbH και η LCA Logistik Center Albrechts GmbH, καθώς και κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της R.E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, της Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG ή της Pilz Albrechts GmbH προκειμένου να διαφύγουν των συνεπειών της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

Η Γερμανία ανακοινώνει στην Επιτροπή, εντός ενός μηνός από τη γνωστοποίηση της παρούσας απόφασης, τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί προς αυτή.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 21 Ιουνίου 2000.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής

([21]) Επιστολή της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη SG (91) D/4577, της 4ης Μαρτίου 1991 στην υπόθεση C-142/87, Βέλγιο/Επιτροπή, Συλλογή 1990, σ. I-959.

([22]) Βλέπε υποσημείωση 21.